

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
СВОЈОЈ ДУХОВНОЈ ДЕЦИ
О БОЖИЋУ 2023. ГОДИНЕ

ПОРФИРИЈЕ

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП ПЕЊКИ, МИТРОПОЛИТ
БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ,
СА СВИМ АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ – СВЕШТЕНСТВУ,
МОНАШТВУ И СВИМ СИНОВИМА И
КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ: БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И МИР ОД БОГА ОЦА, И
ГОСПОДА НАШЕГА ИСУСА ХРИСТА,
И ДУХА СВЕТОГА, УЗ СВЕРАДОСНИ БОЖИЋНИ ПОЗДРАВ:

МИР БОЖЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!

*„Данас се рађа Син Божји Јединородни,
Сјајност славе Његове, Обличје бића Његова
и вечности Његове, Очев израз и Реч,
Онај кроз Кога је и векове створио,
кроз Кога је постало све, видљиво и невидљиво”*
(свети Јован Дамаскин).

Прошло је, ево, више од две хиљаде година откада је у Витлејему, јудејској варошици наомак Јерусалима, неки неименовани провинцијски чиновник Римскога Царства записао два имена, Јосиф и Марија, а вероватно је неког од следећих дана, у току пописа становништва, дописао још једно име, име *Исус*, како је названо новорођено чудесно Дете. Записао их је са једнаком равнодушношћу са којом је записивао и сва остала имена приликом пописа, и не слутећи да записује јединствену, непоновљиву Личност, Дете Које ће заувек поделити историју на историју до Његовог Рођења и на историју по Његовом Рођењу, а човечанство на оне који су безусловно за Њега, на оне који су против Њега и на „трећи род”, оне „млаке” који су час за Њега час против Њега, али увек са „задршком” и „одступницом”. Поменути пописивач није ни сањао да новорођено Дете, односно Његово необично име *Исус* (Спаситељ), представља највећи Дар неба земљи: Њега и Његово име благовестио је свети Архангел Гаврило Пресветој и Пречистој Дјеви Марији, потоњој Мајци Његовој, а тиме и Мајци свих нас. Та Личност и то Име Залог је помирења Бога и Човека после човековог отпадништва од Бога кроз грех, Залог ослобођења рода људског од греха, смрти и ђавола. Колико би се он тек зачудио да му је ико казао да су о Божанском Детету, Рођеном у пећини, у убогом склоништу пастирâ, и положеном не у

колевку већ у обичне јасле за стоку, знали и говорили древни пророци вековима пре настанка Римскога Царства? А како би се тек презриво насмејао да је ико стао да га уверава да ће Римска Империја пропасти и нестати, а да ће непојмљиво – за њега и фантазмагорично – *Небеско Царство*, на челу са тим наизглед безначајним Дететом, бити непобедиво и вечно? Да, чиновник је записао име тек рођеног Детета, ако Га је уопште записао, вероватно и не видевши Га. О том Детету, међутим, пророковали су, експлицитно или имплицитно, свети пророци Исаија и Михеј, као и други старозаветни чувари и учитељи вере у Једнога, Јединог и Истинитог, Бога и Господа света и човека.

Средином 2. века по Христу живео је философ по имену Јустин, човек који је читав свој живот посветио трагању за Истином, не за једном од „истина“ већ за пуном, коначном, апсолутном Истином. Изучивши науку и философију свога времена – отуд му и назив свети Јустин Философ – и не пронашавши у њој Истину, приклонио се хришћанској вери, потврдивши своју приврженост њој мученичком смрћу за њу, због чега је назван, такође, свети Јустин Мученик. Намеће се питање: шта је то што га је привело вери која је у његово време била сурово гоњена? То је *Светлост знања*, одговара он. То је узвишена и надумна мудрост хришћанског учења, тачније Откривења Божјег у Христу, Који и јесте ипостасна, личносна Премудрост Божја, Дародавац превасходног богопознања (ср. Филипл. 3, 8).

На самом почетку светог Јеванђеља по Јовану (1, 1) Он се назива Логос, то јест Реч Божја, Смисао, Разлог и Сврха свега што постоји и живи. Он Сâм постоји и живи од искони, предвечно, „у Бога“ (Јов. 1, 1 – 2). Као вечан и сабеспочетан Богу Оцу и Духу Светом, Он је и Творац свега (види Јов. 1, 3; ср. Кол. 1, 15 – 17 и Јевр. 1, 2 – 3), али и Извор истинског живота и неугасиве духовне светлости: „У њему беше живот и живот беше светлост људима“ (Јов. 1, 4). Ову истину снажно истиче света Црква већ у првом стиху божићнога тропара, тојест свечане песме на Празник Његовог Рођења: „Рождество Твоје, Христе Боже наш, засја свету светлошћу богопознања...“. Завршним пак стихом тропара црквени песник наглашава да се на Божић предвечни Бог, нас ради, родио као Дете. Замислимо само: предвечни Бог и наизглед беспомоћно новорођенче, а једна те иста Личност! У кондаку, другој химни Празника, ову надумну Тајну наше свете вере разрађује велики византијски химнограф, свети Роман Слаткопојац:

„Дјева данас Надсуштога рађа
и Земља пећину Неприступноме приноси;
анђели, заједно с пастирима, славослове,
а мудраци, заједно са звездом, путују,
јер се нас ради родило Дете, превечни Бог.“

Бог – Дете! Христос се роди! Какво чудо, каква тајна, каква благовест, каква радост, мајка свих наших радости! Али не заборавимо: у свакоме од нас, до краја овоземаљског живота, живи дете. Откривење Божје, даровано нам у Христу Духом Светим, упућено је управо детету у нама. Дете слуша, чује и, штавише, духовном интуицијом разуме оно што ми, такозвани или самозвани одрасли људи, нити чујемо нити разабирамо. Дете у нама захвално одговара Богу за радост Божића, радост за коју оптерећени, посустали, цинични (читај: огреховљени) свет „одраслих“ више није способан. Част изузетима, наравно! Вероватно се још једино деца не чуде томе што је Бог дошао на свет или сишао у свет у лику Детета, Богодетета, Чији Лик до данас и довека светли са светих икона, откривајући нам оно што је најтананије и најрадосније у хришћанству – тајну „вечног детињства Божјег“. „Будите као деца!“, поручује нам Господ наш (Мат. 18, 3). Ако Га послушамо, схватићемо сверадосну благовест Божића, тојест тајну Његовог Рођења. Дете је без родитељске љубави, бриге и заштите беспомоћно, али је и *биће заједнице* по преимућству јер не може да живи сâмо, без других, без породице, без љубави. Богомладенац Исус је по

Својој људској природи такође био беспомоћан, уз то одмах по Рођењу угрожен мржњом и смртном претњом од стране обласног тиранина Ирода, опијеног својом моћи и влашћу, али апсолутно несвесног да то новорођенче, у којем види свог будућег конкурента у надметању за власт, он не може убити. Јер, Оно и није „цар јудејски” него Цар небески, Богочовек Који није дошао у свет да господари него да буде „свима слуга” и да Себе жртвује „за живот и спасење света”. Он не жели да Га се бојимо. Улази у срца наша и осваја их, али не страхом, не доказима Своје божанске моћи, већ искључиво љубављу. Не види у нама робове и слуге него Своју „малу браћу”. Њега, Богомладенца, Богодете, можемо истински волети само када смо душом и срцем деца. Срећом, „одрастао човек је способан да се врати детињству”; штавише, он „постаје одрастао онда када заволи детињство” и „када чезне за детињством”, за његовом слободом, искреношћу и радошћу (Александар Шмеман).

А шта видимо данас, у свету и код нас? Да ли детињство и децу воле људи, одрасли, али отпали од Бога, када без гриже савести убијају десетине хиљада деце? Није важно чија су то деца, палестинска, арапска или јеврејска, руска или украјинска, или нека друга, међу њима и српска деца; самим тим што су деца, она припадају Господу, Животодавцу и Промислитељу, али и свима нама, васељенској породици званој човечанство. Ко је имао право да, на питање о неких пола милиона деце коју је НАТО-војска побила у Ираку, одговори да се то, упркос суровости, исплатило? Ко је дао право Хамасу да јеврејску децу отима и држи као таоце, а ко израелској војсци да за непуну два месеца побије неких осам хиљада невиних палестинских деце, скоро половину од свих убијених? Ко је имао право да осуди на смрт дванаест српских беба, пре више од четврт века у Бањалуци, све у име миротворних санкција? Ко је имао право да убије девојчицу Александру Зец и целу њену породицу у Загребу, малу Милицу Ракић у Батајници, српску децу у Гораждевцу код Пећи? Ако наставимо да набрајамо жртве децје Голготе, од Дахауа и Аушвица, Јастребарског и Јасеновца, до данашњих стратишта широм света, ова божићна порука, драга децо наша духовна, претвориће се у бескрајну тужбалицу. Треба додати и злокобну чињеницу да су одрасли успели да створе друштво у којем је све више и деце насилника, деце злочинаца. Примера је много, – у Америци, у Европи и другде, – али, нажалост, и усред Београда: школа „Владислав Рибникар” довољно о томе говори. Све вас, браћо и сестре, позивамо на усрдну покајничку и очишћујућу молитву за децу и за све људе у нашем народу, овде и у расејању, особито за напаћени, али усправни, верни и храбри српски народ на Косову и у Метохији, као и за све људе и народе на земљи.

У туробној стварности данашњице наш једини одговор, достојан наше православне хришћанске вере, јесте божићно славословље. Зато: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља!” (Лук. 2, 14; ср. 19, 38). Данас прослављамо дивни Дан Христовог Рођења и овим речима божићне песме:

„Бестелесни се оваплоћује,
Невидљиви бива виђен,
Недодирљиви постаје опипљив,
Ванвремени добија почетак у времену,
Син Божји – Син Човечји постаје...”

Данас нас Мајка Црква позива:

„Христос се рађа – славите!
Ево Христа са небеса – Њему, у сусрет ходите!
Ево Христа на земљи – узвисите се!
Певај Господу, сва земљо!”

Молимо се за мир свуда у свету. Апелујемо на вас да се борите за светињу брака и породице, нарочито пак за узрастање деце „у страху Господњем”, што значи у побожности и честитости, а не у робовању саможивости и болестима зависности. Позивамо вас да Бадње вече прославите у породичном кругу, са својом децом, у духу вековне традиције српског народа, уз бадњак, у атмосфери која ће вас подсетити на убогу витлејемску пећину, склониште пастирима и њиховим стадима. У њој се, на бескрајно смирен начин, родио Цар славе и био положен у обичне јасле уместо у колевку јер за Њега, највећег Госта, Емануила или „Бога Који је с нама”, „не бејаше места” у људским гостионицама онога времена (Лук. 2, 7), као што га ни данас нема не само у савременим хотелима него ни у неким људским срцима.

Честитајући свима вама, браћо и сестре, и овај Божић, као и наступајућу Нову годину добротe Господње, призивамо на вас благослов Бога и Оца, нас ради Рођенога Сина Његова Исуса Христа и Светога Духа, од Којега – и Пречисте Дјеве Марије – Он и би рођен, уз сверадосни божићни поздрав:

МИР БОЖЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Божићу 2023. године

Ваши молитвеници пред Богомладенцем Христом:

Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски ПОРФИРИЈЕ

Митрополит дабробосански ХРИЗОСТОМ
Митрополит црногорско-приморски ЈОАНИКИЈЕ

Епископ сремски ВАСИЛИЈЕ
Епископ бањалучки ЈЕФРЕМ
Епископ будимски ЛУКИЈАН
Епископ банатски НИКАНОР
Епископ новограчаничко-средњезападноамерички ЛОНГИН
Епископ канадски МИТРОФАН
Епископ бачки ИРИНЕЈ
Епископ британско-скандинавски ДОСИТЕЈ
Епископ жички ЈУСТИН
Епископ врањски ПАХОМИЈЕ
Епископ шумадијски ЈОВАН
Епископ браничевски ИГЊАТИЈЕ
Епископ зворничко-тузлански ФОТИЈЕ
Епископ милешевски АТАНАСИЈЕ
Епископ диселдорфски и немачки ГРИГОРИЈЕ
Епископ рашко-призренски ТЕОДОСИЈЕ
Епископ западноамерички МАКСИМ
Епископ горњокарловачки ГЕРАСИМ
Епископ источноамерички ИРИНЕЈ
Епископ крушевачки ДАВИД
Епископ славонски ЈОВАН
Епископ аустријско-швајцарски АНДРЕЈ

Епископ бихаћко-петровачки СЕРГИЈЕ
Епископ тимочки ИЛАРИОН
Епископ нишки АРСЕНИЈЕ
Епископ буеносајрески и јужно-централноамерички КИРИЛО
Епископ Митрополије аустралијско-новозеландске СИЛУАН
Епископ далматински НИКОДИМ
Епископ осечко-пољски и барањски ХЕРУВИМ
Епископ ваљевски ИСИХИЈЕ
Епископ будимљанско-никшићки МЕТОДИЈЕ
Епископ захумско-херцеговачки ДИМИТРИЈЕ
Епископ шабачки ЈЕРОТЕЈ
Епископ западноевропски ЈУСТИН

Викарни Епископ моравички АНТОНИЈЕ
Викарни Епископ ремезијански СТЕФАН
Викарни Епископ мохачки ДАМАСКИН
Викарни Епископ марчански САВА
Викарни Епископ хумски ЈОВАН
Викарни Епископ хвостански АЛЕКСЕЈ
Викарни Епископ новобрдски ИЛАРИОН
Викарни Епископ јегарски НЕКТАРИЈЕ
Викарни Епископ липљански ДОСИТЕЈ
Викарни Епископ топлички ПЕТАР

Умировљени Епископ зворничко-тузлански ВАСИЛИЈЕ
Умировљени Епископ канадски ГЕОРГИЈЕ
Умировљени Епископ средњоевропски КОНСТАНТИН
Умировљени Епископ славонски САВА
Умировљени Епископ милешевски ФИЛАРЕТ
Умировљени Епископ нишки ЈОВАН